

VERN OM LIVET

MENNESKEVERD NR 4 2014

Nybakt mor

Emilie er lykkelig for at hun valgte å beholde barnet sitt.

VERN OM LIVET

Medlemsblad utgitt av Menneskeverd.
Nr 4, 2014

Generalsekretær og ansvarlig redaktør:
Liv Kjersti S. Thoresen
liv@menneskeverd.no

Redaktør:
Maria Victoria K. Aanje
maria@menneskeverd.no

Adresse:
Storgaten 10 b, 0155 Oslo
22 34 09 00
post@menneskeverd.no
www.menneskeverd.no

Layout: Tina Rensel
Forsidefoto: Vårt Land

Gaver til Menneskeverd:
3000.15.51228

Menneskeverds styre:
Svein Granerud, styreleder
Elisabeth Løland, nestleder
Tore N. Forset, styremedlem
Magne Supphellen, styremedlem
Grete Yksnøy Martinsen, styremedlem
Kirsten Grindheim Stenevik, styremedlem
Haavar Simon Nilsen, styremedlem
Bjarne Vikingstad, 1. vara
Gunnhild Hals, 2. vara

Rådgivende utvalg:
Faglig etisk, pedagogisk og kommunika-
sjon - og markedsutvalg.

Opplag:
10.000

Menneskeverd er Norges eneste livsvern-
organisasjon som jobber for å fremme livs-
rett, likeverd og livshjelp. Vi vil synliggjøre
verdien av ethvert menneskeliv: Fra før vi
er født, ved nedsatt funksjonsevne og ved
livets avslutning.

Menneskeverd har to hovedroller: For det
første vil vi gjennom aktiv formidling byg-
ge kunnskap og holdninger og motivere til
innsats for menneskeverdet. Dernest vil vi
være et kompetansesenter for dem som
søker kunnskap om våre temaer.

Menneskeverd bygger sitt arbeid både
på det kristne menneskesynet og på
Lejune-erklæringen, som begge sier at
alle menneskeliv er like mye verdte.

Synspunkt som kommer til uttrykk i Vern
om Livets artikler og reportasjer står for
forfatterens/ intervjuobjektets egen regn-
ing. Menneskeverds meninger kommer til
uttrykk gjennom lederen og kommentarer
skrevet av personer i Menneskeverds stab.

Vern om Livet arbeider etter Vær Varsom-
plakatens regler for god presseskikk.

ISSN: 0333-158X

En verdifull gave

Når vi snart nærmer oss juletider og slutten på 2014, er det tid for litt ettertanke. Det har vært givende å oppsummere arbeidet vårt og tallfeste resultatene våre. I løpet av 2014 har flere tusen ungdommer fått undervisning om menneskets start og om etiske utfordringer i vår tid. Vår ungdomskonsulent og trainee reiser Norge rundt og utfordrer ungdom til å reflektere over menneskeverdet og livets verdi. Det gir resultater. Vi får høre om ungdom som får et nytt syn på når livet starter, når de oppdager hvor unikt mennesket i mammas mage er fra startstreken av.

Denne høsten har vi ferdigstilt et nytt undervisningsopplegg som tar sikte på å nå enda flere ungdommer i året som kommer. Det digitale konseptet kan lastes ned fra våre hjemmesider, og skal utruste konfirmantledere og ungdomsarbeidere til selv å undervise unge mennesker om temaer innenfor Menneskeverd og Etik. Vi har tro på at dette vil være med på å bygge gode holdninger som igjen kan redde liv.

I dette magasinet kan du lese om Emilie Auli som vi har skrevet om tidligere. Hun ble gravid som 16-åring, men valgte å beholde barnet, tross krasse kommentarer fra klassekamerater og skulende blikk fra folk i bygda hennes. Det har hun ikke angret på. I dag forteller hun Vern om Livet at hun koser seg med datteren Sarah-Isabelle. Til unge jenter og kvinner som blir uplanlagt gravide, ønsker Emilie å formidle at de må tenke langsiktig. Det er tross alt kvinnen selv som skal leve med det valget hun tar resten av sitt liv. På lang sikt er det ikke sikkert at abort er den letteste utveien.

Menneskeverd arbeider for at regjeringen skal øke engangsstøtten til gravide uten fast inntekt til 170 000,- kroner. I skrivende stund har regjeringspartiene Høyre og Fremskrittspartiet blitt enige med støttepartiene Kristelig Folkeparti og Venstre om å øke engangsstøtten fra 38.750,- til 44.190,-. Det er et skritt i riktig retning, men ikke i nærheten av hva det er behov for. Summen er både skuffende og symbolsk, og vil ikke utgjøre en reell forskjell for disse kvinnene. Det er god grunn til å tro at flere vil velge å beholde barnet sitt, slik Emilie har gjort, hvis de økonomiske rammene er bedre. Det er på tide at politikerne utjevner de sosiale forskjellene.

Menneskeverd er opptatt av å være på lag med kvinnen. Derfor ønsker vi å støtte opp om gode forslag som kan gjøre det lettere for henne å fullføre graviditeten, også når det ikke var planlagt. Ikke-ønskede barn kan likevel bli sterkt ønsket. Studier viser at mange kvinner i dag tar abort på grunn av dårlig økonomi og press fra barnefar. Satsning på holdningsskapende arbeid, sammen med forbedring av økonomiske ordninger for gravide, er proaktive tiltak som vi tror kan få ned aborttallene.

Vi ser en lykkelig Emilie som snart skal feire jul sammen med sin datter. Ethvert barn er en verdifull gave.

Liv Kjersti S. Thoresen

Generalsekretær

Menneskeverds stab

Maria Victoria K. Aanje
Informasjonsansvarlig

Helene Pederstad
Ungdomskonsulent

Tina Rensel
Markeds- og administrasjonskonsulent

Anne Kari Sorknes
Administrasjonssekretær

Audun Rensel
Markedskonsulent

Elisabeth Hovland
Trainee

BEHOV FOR ET GODT UNDERVISNINGSVERTØY?

FOTO: iStock

Menneskeverd tilbyr deg et gratis undervisningsopplegg på nett:
Menneskeverd & Etikk. Undervisningen skal bidra til å:

- Reflektere og drøfte etiske spørsmål omkring menneskeverd og likeverd
- Skape en fascinasjon for menneskets utvikling fra livets begynnelse
- Få et styrket selvbilde ved å utruste ungdommene med kunnskap, ferdigheter og mot

Hvorfor skal dere bruke Menneskeverd & Etikk i undervisningen?

Det er bred politisk enighet om at antall aborter i Norge må reduseres. Tilgang til godt undervisningsmaterieell, samt holdningskapende arbeid blant ungdom, er viktige tiltak i denne kampen. Flere politikere har etterspurt bedre undervisningsopplegg i skolen, og Menneskeverd ønsker å være en sentral aktør på dette feltet. Du kan bidra til reflekterte holdninger blant unge ved å bruke Menneskeverd & Etikk.

Vi ser at undervisningen bevisstgjør ungdommene:

Jeg synes det var et fint foredrag fordi at det er et viktig tema å snakke om. Og at alle mennesker er like mye verdt. Dette var et foredrag som jeg likte veldig godt, det traff meg veldig og noe jeg tenker mye på i etterkant. Henriette Felix, 15 år

Menneskeverd & Etikk vil garantert gi deg som underviser et godt verktøy, og elevene en spennende og annerledes time!

INTERESSERT?

Kontakt Helene Pederstad på helene@menneskeverd.no eller les mer på menneskeverd.no

Nybakt mor på 17

Emilie Auli ble gravid som 16-åring. I dag er hun lykkelig for at hun valgte å beholde den lille jenta.

TEKST & FOTO: *Maria Victoria Kjølstad Aanje*

I sommerens utgave av Vern om Livet fortalte vi om Emilie Auli som ble gravid som 16-åring. Tross kritikk fra lokalsamfunnet, rykter og skeptiske blikk fra klassekamerater, bestemte Emilie seg for å beholde barnet hun bar på. Det har hun ikke angret på.

Gode stunder

En vakker høstdag i begynnelsen av september besøkte vi den nybakte mammaen og hennes datter Sarah-Isabelle Auli-Haugen i Gausdal. Emilie bor foreløpig sammen med moren sin Elisabeth Auli, sine tre andre søsken, samt en liten hund. Den nybakte moren har planer om å flytte sammen med kjæresten Martin Haugen når de får mulighet til det. Inntil videre har Emilie en kjellerstue for seg selv der hun og datteren får være i ro og fred.

Rommet bærer tydelig preg av at det bor en baby der. Smokker og kosedyr ligger rundt omkring, og i et hjørne er det innredet en egen stallekrok der mor og datter nyter gode stunder sammen. Emilie forteller at hun er veldig tilfreds med den nye tilværelsen. – Livet som mamma er helt fantastisk. Det kommer jo utfordringer for alle. Det er dager da hun skriker, er helt ute av seg og er veldig slitsom, men samtidig så er det koselig å ha henne i livet mitt. Det å gi henne mat, se henne vokse og utvikle seg er fantastisk, forteller Emilie stolt. – Men tiden går fort! Nå er hun allerede tre måneder, og jeg har allerede sett store forandringer på henne gjennom denne korte tiden, legger hun til.

Fødselen – ikke en dans på roser

En måned før termin ble Emilie uvel. – Jeg lå og kastet opp

og ble skikkelig dårlig, forteller Emilie. Hun bestemte seg da for å reise til sykehuset for å sjekke opp hva som var galt. Der tok de en CTG-test som skal sjekke hjerteslagene til barnet, samtidig som rieaktivitetene registreres. Etter den halvtimes lange testen konkluderte de med at det ikke var noe galt, og Emilie fikk beskjed om å dra hjem og prøve å få i seg noe å spise.

Da hun senere oppsøkte jordmoren som tilfeldigvis var tilbake fra ferie, fant hun ut at magen til Emilie ikke hadde vokst noe den siste måneden. Hun slo alarm og sendte Emilie til sykehuset på nytt for en ny undersøkelse. Det viste seg at morkaken hennes ikke fungerte så bra lenger. – Den hadde vært "defekt" i en måned, så Sarah-Isabelle hadde ikke fått nok næring i løpet av den tiden og hadde derfor ikke lagt på seg, forteller Emilie.

“ Det var helt fantastisk å holde henne i armene mine for første gang. *Emilie Auli*

Onsdag 11. juni ble Emilie lagt inn på sykehuset for å sette i gang fødselen. Den lille jenta kunne ikke være i mammas mage lenger. – Den første dagen gjorde de ingenting, men dagen etter satte de inn en ballong som inneholdt saltvann,

Lille Sarah-Isabelle er mammas hjerteknuser.

i livmoren min. Den skulle være med på å sette i gang fødselen, forteller Emilie, som husker hun tenkte på hvor vond fødselen ville være når denne ballongen var så smertefull. – Jeg klarte nesten ikke å gå eller gjøre noen ting, sier hun.

Når du er førstegangsfødende, er du like nybakt om du er 17 eller om du er 30. *Emilie Auli* ”

Etter døgnet med ballongen fikk hun piller som skulle få fødselen ytterligere i gang. – Da jeg fikk ut ballongen, tenkte jeg at nå var i hvert fall det verste over, sier Emilie. Der tok hun feil. Etter den andre pillen kom smertene for fullt.

Sarah-Isabelle kom til verden 13. juni 20:19. Da veide hun knappe 2608 gram og var 47,5 cm lang. – Det var helt fantastisk å holde henne i armene mine for første gang. Det var litt rart med en gang – for nå hadde jeg plutselig barnet mitt her, forteller Emilie stolt. Da hun ble lagt på brystet hennes, var det som om alle brikkene falt på plass.

Emilie har god kontroll på bleieskiftene.

En annen tilværelse

Emilie varmer melk i en ny Philips flaskevarmer som står på kjøkkenbenken. Det er viktig at den får rett temperatur før måltidet skal inntas. Sarah-Isabelle koser seg i mormors armer, mens Emilie er fullt opptatt med å gjøre de siste forberedelsene. Hun virker sikker nå, men veien til å kjenne seg trygg i mammarollen tok litt tid. – Første gang hun kom i armene mine, satt jeg som et stort spørsmålstegn: Hva skal jeg gjøre nå? Hva skal jeg tenke? Jeg må nok innrømme at jeg ikke var helt klar. Men når jeg ble vant til det å være mamma, begynte alt å gå av seg selv, forteller Emilie. Hun er sikker på at alle kvinner starter med samme utgangspunkt når man venter sitt første barn. – Når du er førstegangsfødende, er du like nybakt om du er 17 eller om du er 30. Du kan like lite – du står der som et spørsmålstegn uansett, tror jeg. Det er ikke sånn at om du er 30 år, kan du alt, sier Emilie, som synes det var godt å ha ni måneder på seg til å bli mentalt klar for mammarollen.

– Hvilke erfaringer har du nå gjort deg som nybakt mamma?

– Livet med Sarah-Isabelle kan ofte være krevende. Du må ta deg tid til ting. Jeg kan for eksempel ikke reise og være

borte til langt på kveld. Det er viktig at jeg er hjemme i rimelig tid slik at hun får kveldsstellet sitt og at vi holder rutinene våre, sier Emilie. – Jeg kan ikke bare ta en spontantur til Lillehammer slik jeg kunne før, legger hun til.

Valget man tar, er noe man skal leve med hele livet. Tar du abort og ikke vil det, kan det ødelegge mye. *Emilie Auli*

”

Eget valg

Selv om støtten fra mamma og kjæresten var viktig for avgjørelsen om å beholde barnet, er Emilie tydelig på at det var hun selv som tok det endelige valget. Hun understreker at både tid og gode samtaler var viktig i prosessen. Dette ønsker hun å formidle videre til andre jenter som kan komme i samme situasjon som hun selv gjorde for ett år siden. – Det viktigste rådet jeg kan gi til andre jenter og kvinner som blir uplanlagt gravide, er at de må ta valget selv. De må ikke la alle andre styre seg, men stole på seg selv, sine egne følelser og meninger. Valget man tar, er noe man skal leve med hele livet. Tar du abort og ikke vil det,

Emilie er glad i gode gåturer, spesielt på solskinnsdager som denne. Det er korte avstander mellom butikk, skole og hjem i Gausdal.

kan det ødelegge mye, sier Emilie.

– Er det noe du setter mer pris på enn tidligere?

– Nå setter jeg vel mer pris på hjelpen og alle de rådene jeg får. Før jeg ble gravid, kunne jeg lett bli irritert over at mamma ga meg konkrete beskjeder og råd. Nå tar jeg det heller til meg og prøver å ikke se negativt på det, sier Emilie med et lurt smil.

Når jeg spør henne om hvordan hun ser for seg livet sitt om fem år, tar det litt tid før jeg får et svar. – Jeg vet ikke, sier hun forsiktig først, men fortsetter likevel. – Jeg håper Sarah-Isabelle har vokst seg stor og fin og blitt en koselig jente – ikke en sånn rampeunge som gjør alt hun ikke får lov til. Selvfølgelig kommer vel de dagene også, men man kan jo håpe, sier Emilie og ler en kort trall. Hun stråler når hun forteller videre om datteren sin. – Sarah Isabelle er verdens vakreste jente! Hun er helt fantastisk og verdens beste lille jente, avslutter hun. ●

GRAVID TROSS PREVENSJON

Julie Lid har sammen med de to fødselslegene Ellen Marie Strøm-Roum og Anne Eskild sett nærmere på 80 000 aborter som ble utført i femårsperioden 2007 til 2011. Hovedfunnene i kartleggingen overrasker: De yngste kvinnene, under 20 år, brukte mest prevensjon, likevel ble 40 prosent gravide. På grunnlag av kartleggingen sier Lid, Strøm-Roum og Eskild at "for å redusere antall uønskede svangerskap, er det mulig at fruktbare kvinner i større grad enn det som er praksis i dag, har behov for effektive prevensjonsmetoder som ikke stiller store krav til kvinnen for riktig bruk". Det er god grunn til å tro at dersom kvinner får tilgang til mer sikre prevensjonsmetoder, vil det føre til at antall aborter kan reduseres. Det viser seg nemlig at fire av ti kvinner søker om abort fordi prevensjonen svikter.

FN's Barnerettighetserklæring til norsk ved André Bjerke

*La meg vokse som jeg er
og prøv å forstå hvorfor jeg
vil vokse som meg selv.*

*Ikke som mamma
ønsker jeg skal være
eller som pappa håper
jeg skal være
eller som læreren min
synes jeg skal være.*

*Kjære prøv å forstå
og hjelp meg å vokse
nettopp som meg selv.*

RETT PÅ SAK:

Olaug Bollestad

- helsepolitisk talskvinne, KrF

1. Hvorfor er engangsstønaden et viktig politisk virkemiddel for å få ned antall svangerskapsavbrudd?

– Engangsstønaden er et viktig virkemiddel fordi vi ser at kvinner velger abort på grunn av penger. Det skal ikke være slik i vårt velferdssamfunn at man tar abort fordi det står på økonomi.

2. I begynnelsen av sommeren kom Torleiv Rognum med forslag om å tidoble engangsstønaden. Hva synes KrF om et slikt utspill?

– Jeg synes det er bra. Begrunnelsen for at KrF har lagt seg på et lavere beløp – 170 000,- kroner – er fordi vi må få flertall for et slikt forslag. Det er viktig å sette opp realistiske målsettinger slik at vi kan få med oss flere på et eventuelt vedtak. Jeg forstår hans tankegang og regnestykke, men når KrF har satt opp 2G, er det fordi vi ser at det er lettere å få gjennomslag for dette beløpet.

4. Ser KrF at dette samfunnsgodet kan bli misbrukt på noen måte?

– Her tenker jeg motsatt. Det er en mye større utfordring at folk velger abort – noe som er en dårlig løsning. I alle støtteordninger finnes det smutthull. Skulle de finne dette her, så får de bare gjøre det. For meg handler dette først og fremst om å redde liv. Det er barnet vi snakker om her – personen i mors mage skal ikke lide for valg foreldrene måtte komme til å gjøre. Her må vi først og fremst velge livet.

NOTISER:

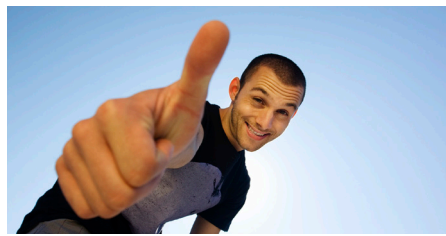
Høstseminar på Sørlandet

Lørdag 12. oktober var Menneskeverd invitert til å ha seminar i Kristiansand Frikirke under temaet "Menneskeverd i vår tid – etikk og aktuelle problemstillinger". Flere hundre fikk høre oss denne helgen. Liv Kjersti S. Thoresen, generalsekretær i Menneskeverd, er fornøyd med dagen og påpeker viktigheten av slike seminarer. – I dag er menneskelivet under press fra mange kanter – da er det viktig at vi bevisstgjør mennesker om dette og påpeker konsekvensene av våre valg. Det kan ikke være slik at vi bare lar politikere forme lovverk som kan åpne for at menneskeverdet krenkes. Her har vi alle et ansvar, sier Thoresen.

Ny biskop talte om likeverd

9. november ble Olav Øygard vigslet til biskop foran en fullsatt Tromsø domkirke der kong Harald var blant gjestene. 58 år gamle Øygard har selv en datter som er psykisk utviklingshemmet, og det var da også et tema han tok opp i sin første tale. – Det er en reell fare for at Downs syndrom kan bli nærmest utryddet i den rike del av verden, sa Øygard. Det finnes bare én kur mot det syndromet, og det er at noen mennesker skal bli nektet å bli født og vokse opp. Vi skulle gjerne ha en kur mot et samfunn som tenker slik om mennesker, advarte Øygard, ifølge Vårt Land.

Heldig vinner!

Vi har gleden av å meddele at Elisabeth Vågen er vinner av vervekampanjen i Menneskeverd. Takk for at du er medlem og har fått med deg en til på laget. Du vil om kort tid motta en splitter ny iPad mini fra oss. Gratulerer!

Sammen med 168 aktive medlemmer som har vervet 207 nye, har vi nådd målsettingen om å bli over 10.000 medlemmer. Av dette totale antallet har 1.300 meldt seg inn i løpet av dette året. Det er ny rekord i organisasjonens historie! Flere medlemmer og en sterkere "rygg-rad" gjør at vi kan fortsette og intensivere vårt gode arbeid for livet.

Bli med på vår

www.dinreisepartner.no

Din Reisepartner

digitale julekalender

i hele desember!

Bak hver luke finner du et spørsmål om fosterets uke. Åpne en (l)uke for livet hver dag og bli med i trekningen av et **reisegavekort på kroner 3000 kroner** fra Din Reisepartner. Hver dag trekker vi også en vinner av Menneskeverds populære I Love Life t-skjorte.

For påmelding: Klikk deg inn på våre hjemmesider menneskeverd.no

MERRY CHRISTMAS

